



Retraining design patterns from the Doctrines od dystopian literate of 18,19, 20th century

ARTICLE INFO

Article Type
Qualitative Reaearch

Authors

Behkam,H. PhD Student¹
Afzalian,Kh. PhD^{2*}
VaziriFarahani, B. PhD³
Tabasi, M. PhD⁴

How to cite this article:
Behkam, H. Afzalian, Kh.
ZaziriFarahani, B. Tabasi, M.
Retraining design patterns
from the Doctrines od
dystopian literate of 18,19,
20th century. Urban Design
Discourse- a Review of
Contemporary Litreatures
and Theories. 2021;1(4):33-
47.

¹Architecture Faculty, Islamic Azad University, Mashhad Branch, Mashhad, Iran.

² Architecture Faculty, Islamic Azad University, Mashhad Branch, Mashhad, Iran.

³Architecture Faculty, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

⁴Architecture Faculty, Islamic Azad University, Mashhad Branch, Mashhad, Iran.

Article History

Received: November 8, 2021

Accepted: March 10, 2021

ePublished: March 30, 2021

***Correspondence**

Address: Architecture Faculty,
Islamic Azad University,
Mashhad Branch, Mashhad,
Iran.

Phone:Fax:

khosrow.afzalian@gmail.com

ABSTRACT

Aims: The events and consequences of the last few years in the fields of city, society, housing, human beings and creating a cybernetic atmosphere and adapting them to the future literary works of researchers indicate their success in making correct predictions and Useful for solving urban problems in achieving the utopia and distance from dystopia.

Methods: The present article, with a comparative method and humanistic approach against the monocular technology giant, selects and extracts useful reference information from certain book and film works, which are two popular and guiding topics in the society's thought, and mentions the experienced problems and solutions with making them available to urban designers.

Findings: The development and emergence of an information-based society among digital citizens is an uncertain future for the nature of human existence in the 21 century. Currently, one of the most important concerns of design theorists is the separation of the human role from yesterday's experiences, which has led to his alienation and to human beings of a traditional nature.

Conclusion: Existing comparative studies show that the ultimate aspirations of technology lovers in achieving the desired utopia have not only been unsuccessful, but by eliminating humanistic options that have original and existential components, have formed a city in which humans are isolated and dominated by machines.

Keywords: Humanism, Utopia, Dystopia, Technologie, Literature

و راه حل‌های تجربه شده، آن‌ها را به عنوان الگو در اختیار طراحان می‌گذارد.

یافته‌ها: مطابق ادبیات دش شهری، پیشرفت‌های صنعتی و ظهور جامعه‌ی مبتنى بر اطلاعات دیجیتال و به دنبال آن هوش مصنوعی، آینده‌ای نامعلوم برای ماهیت وجودی انسان در قرن بیست و یک رقم می‌زند. در حال حاضر نیز یکی از مهمترین نگرانی‌های علوم طراحی، انفصال نقش انسان از تجارب دیروزی است که موجب از خود بیگانگی و حذف انسان دارای ماهیت سنتی شده است.

نتیجه گیری: بررسی‌های تطبیقی موجود نشان می‌دهد که نهایت آمال دوستداران فناوری در نیل به آرمان شهر مطلوب نه تنها موفقیت‌آمیز نبوده بلکه با حذف تمایلات انسان‌گرا یا نه که مولفه‌های وجودی و اصلی دارد، دش شهری را تشکیل داده که انسان‌ها در آن، منزوی و تحت سلطه‌ی نتوکاپیتالیست و نئومپریالیست هستند.

کلیدواژه‌ها: آرمان شهر، دش شهر، تکنولوژی، ادبیات، انسان

بازآموزی الگوهای طراحی از آموزه‌های ادبیات دش شهری قرن هجده، نوزده و بیست

حامد بهکام، PhD Student

دانشجوی دکتری معماری، گروه معماری، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

خسرو افضلیان^{*}، استادیار

استادیار، گروه معماری، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

بهرام وزیری فراهانی، دانشیار

دانشیار، گروه معماری، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

محسن طبسی، دانشیار

دانشیار، گروه معماری، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

چکیده:

اهداف: واقعی و پیامدهای تکنولوژیک دهه‌های اخیر در زیست-جهان انسانی و ایجاد فضای پیشرفتی سایبریتیک و تطبیق آن‌ها با آثار ادبی فاخر آینده‌پژوهی، موفقیت آنان در پیش‌گویی‌های صحیح را خاطرنشان می‌کند. پارادایم‌های الگو ساز با ظهور اولیه در آثار ادبی امکان بازآموزی برای مسئله‌های طراحی و برنامه‌ریزی در نیل به آرمان شهر و دوری از دش شهر را فراهم می‌کنند.

روش‌ها: مقاله‌ی حاضر، به روش استقرایی با سیر از مصدق به معنی و با رویکرد پسانتقاضی، اطلاعات جزء را از بین آثار ادبی شاخص، که جهت دهنده‌ی اندیشه‌ی جامعه هستند، به عنوان چارچوب نظری، استخراج و با ذکر مسئله‌ها

غارت‌گری و دوری از آرامش طبیعی انسان‌ها مورد نقد مردم و نویسنده‌گان بودند. قرن نوزده و بیست نیز با افزوندن مجموعه‌های جدید اختراعات تکنولوژیک به گسترش افق‌های ذهنی کمک کردند. متنها نگرانی از حضور ماشین‌ها حذف و به جای آن آشتبانی ماشین با انسان‌ها در نتیجه‌ی تعامل، موضوع مورد بحث نویسنده‌گان گردید. با شروع قرن بیست و یک ابعاد انسان‌گرایی تحت تاثیر پیامدهای رادیکالی انسان‌مداری و اغواگرای فناوری برای تحقق آرمان شهر مطلوب قرار گرفته و سکونت، معماری و شهر را هم تحت

مقدمه

تاریخ تحول علم، قرن هجده را سرآغاز صنعتی شدن، انقلاب اول و نیز همزمان با آن شکل‌گیری جنبش‌های اعتراضی ضد صنعت که آن زمان ماشین نامیده می‌شد، دانسته است. تحولات عمده در تولید کشاورزی، شهرنشینی، بهداشت و جامعه‌ی صنعتی، تجميلات، بازارها، افزایش جمعیت و رفاه نسبی از موضوعات مورد علاقه و ظهور طبقه‌ی کارگر صنعتی و بورژوا و نظام‌های سرمایه‌داری و فوڈالی، کار استثماری بیش از حد، مصرف گرایی و

می‌داند همراهی سریع انتخاب کرده و ناچار است یا همانند فوتویریست‌ها کل بار فرهنگی خود را دور بریزد و یا از طرفی می‌داند اگر این کار را نکند فرهنگ تکنولوژی یک بدن همکاری وی به کار خود ادامه می‌دهد [4]. این مقاله با مور آثار ادبیات ماندگار دش‌شهری و آخرالزمانی که با نام ادبیات گمانه‌زن نیز شناخته می‌شود، با توجه به این که ساختارهای سیاسی و اجتماعی و مهمتر از همه نقش نزول یافته‌ی انسان در آن‌ها به چالش کشیده می‌شود و داستانی سوداگرانه برخلاف اخلاق نویسنده در آن شکل می‌گیرد، به مطالعه‌ای تطبیقی برای بازآموزی از آن‌ها با رویکرد انسان‌گرایی می‌پردازد [6,5].

مواد و روش‌ها

اگر حضور انسان در الگوهای زیستی و شهر حاصل از پیشرفت‌های علمی و اخلاقی موضوع آرمان‌شهر (اتوپیا) و پادآرمان شهر (دیستوپیا) باشد، که امروز هم تحت تاثیر فضای سایبرنیک قابل بررسی است، با موضوع انسان‌گرایی (ماده‌ی ضمنی تحقیق)، پیوند دارد. تعریف صریح کلمه‌ی انسان‌گرایی در این مقاله هرآن‌چیزی است که بعد انسانی بشر را برجسته کرده و به بازه‌ی زمانی و مکانی معینی اشاره نمی‌کند و جنبش فکری و فلسفی هم نیست. کلمه‌ی انسان‌شناختی یا آتروپولوژی یا بررسی ابعاد وجودی انسان، معنای نزدیک به آن می‌باشد. در کل، معنی اصطلاح اومانیسم نیز با توجه به جنبش‌های فکری پی‌درپی که با آن مشخص شده‌اند هم در نوسان است. اومانیسم به چشم‌اندازی اشاره می‌کند که تصویری از آزادی و پیشرفت انسان را تأیید می‌کند. این دیدگاه انسان را تنها مسئول ارتقاء و پیشرفت افراد می‌داند و بر نگرانی انسان‌ها نسبت به جهان تأکید می‌کند. در واقع نوعی نگاه و جهان‌بینی فلسفی و اخلاقی مشتمل بر مکان و زمان است که بر ارزش و عاملیت انسان‌ها به صورت فردی یا جمعی تأکید دارد و عموماً تفکر‌های نقادانه‌ی متکی بر عقلانیت و تجریبه‌گرایی را بر پذیرش دگمندیشی و خرافات ترجیح می‌دهد [1].

تاثیر گذاشت. عمق بحران فقدان انسان‌گرایی از اوایل دهه‌ی هشتاد میلادی، پس از پیامدهای ریشه‌دار دو انقلاب صنعتی و شروع انقلاب سوم اطلاعاتی به همراه فرآیند جهانی شدن پارادایم‌های علمی، فرهنگی و سیاسی و تردید در روایت‌های بزرگ آشکار گشت و از همان زمان، انسان‌شناسی با هدف آشتنی دو بعد مادی و معنوی یا تکنولوژیک و ایدئولوژیک وارد رشته‌های مختلف علمی شد [1]. تکنولوژی یکی از عوامل گذار از سنت به مدرنیته، در تغییر روش زندگی انسان‌ها همواره بحث پیش‌تاز آرمان‌شهری بوده و در عین حال، بحران‌هایی را بوجود آورده است. بهره‌برداری از انسان و نیاز‌های آن‌ها به عنوان نقطه‌ی کلیدی نظام سرمایه‌داری باعث تردیدهایی علی‌رغم ایجاد آسایش بشر برای ابعاد ایدئولوژیک و معنوی وی شده و ازدواج و از خودبیگانگی را از دهه‌های اولیه قرن بیستم برانگیخته است [2].

فضای اندیشه‌ی ابتدای قرن بیستم با تجربه‌ی عصر اول ماشین شرایط مساعدی را برای طرح پرسش‌های رازآلود و نگران‌کننده از محوریت صنعت، رایانه و سپس سایبرنیک یا عصر دوم ماشین، در محصولات نویسنده‌گان و فیلم سازان پدید آورد که درنهایت معمای غیرقابل حل ایجاد شده توسط شرایط دوجنسیتی بودن انسان آینده را که بخشی از آن ماشین و بخشی گوشت است به تصویر می‌کشد. ربات انسان‌نما یا سایبورگ، (کوتاه شده‌ی سایبرنیک و ارگانیسم، یک موجود با هر دو اجزای ارگانیک و مکانیکی) محصولی نهایی سایبرنیک است که آینده‌ی انسان را تعیین خواهد کرد. در بیشتر آینده‌نگری‌ها نه تنها تصویری از رفاه حاصل از تکنولوژی یا چیزی آن وجود ندارد بلکه دش‌شهری تجسم می‌شود که حضور در آن شهرهوند انسان را بیگانه‌تر از خویش می‌کند [4,3].

تناقض ایجاد شده بین معماری یا طراحی و تکنولوژی که دو نظام ناسازگارند به آن جایی منتهی می‌شود که شخص طراحی که می‌خواهد با تکنولوژی کار کند،

شرایط زندگی در دنکار کارگری در نیمه‌ی اول قرن نوزدهم در شهرهای اروپایی از جمله قدرت صنعتی بریتانیا کوچک، موضوع تحقیقات بسیاری چون چادوبیک و انگلس و ولیر مه در فرانسه گردید که ادبیات پرباری را در زمینه‌ی اعتراض به اوضاع اجتماعی و توصیف شرایط بد زندگی و پیشنهادهایی برای تعديل اصول اقتصادی و اجتماعی که مرتبط با ساختن شهرها بودند به وجود آورد و به دنبال آن مارکس و انگلس با طرح مالکیت عمومی زمین آغازی از ادبیات بر شهرسازی گشودند.

وجود تئوری آرمان شهر و پادارمان شهرها گواهی بر سندیت پژوهش مبنی بر اهمیت انسان در شهرهای آینده است که حضور رادیکالی فناوری در آن‌ها ابعادی از انسان را در معرض نابودی قرار داده است. نویسنده‌گان زیادی پس از دوره‌ی رنسانس به نوشتن درباره‌ی اهمیت انسان و رفتار وی در جوامع پرداخته‌اند، در ابتدا این نگرش‌ها چیزی جز فضا سازی‌های علمی-تخیلی انگاشته نمی‌شد که پرداختن به آن‌ها به دلیل علاقه‌ی خوانندگان شان بود ولیکن بعد از ظهور انقلاب صنعتی و اهمیت یافتن تکنولوژی، این پیش‌بینی‌ها در شرف رخدادن است و نگرانی‌های جدی را برانگیخته است. با توجه به حجم زیاد داده‌ها به خصوص در قرن بیستم، در انتخاب آثار موجود برای بررسی با توجه به نزدیکی دو حوزه‌ی دیستوپیا و ساینس فیکشن، آن‌هایی انتخاب گشته‌اند که تمرکز بیشتری بر مولفه‌های انسان‌گرایی یا فقدان آن در لابه‌لای خود داشته‌اند. همچنین لازم به ذکر است که پیامدهای دش شهری در قرن ۱۸، ۱۹ و ۲۰ به عنوان بخشی از پیشینه‌ی ادبی، ماندگار و تثبیت شده‌ی موضوع هستند و به همین دلیل به آثار نوپای قرن ۲۱ در این پژوهش پرداخته نمی‌شود.

اصول کلی یا الگوهای طراحی به عنوان نظریه استفاده می‌کند. نوآوری تحقیق در راستای تولید دانش صریح و سیستماتیک با هدف کاربردی کردن پیشینه‌ی ادبیات غنی موضوع می‌باشد.

انسان محوری، مرکزی یا مداری نیز علی‌رغم ظاهر مشابه، گاهی در نقطه‌ی مقابل آن است. انسان‌مداری، نوعی جهان‌بینی خودخواهانه است که انسان را سرچشمه‌ی تمام ارزش‌ها می‌داند، زیرا مفهوم ارزش را ساخته‌ی انسان دانسته و برای طبیعت به صرف اینکه در خدمت انسان است، ارزش قابل است. این نگرش که انسان مرکز کائنات شمرده شد و محیط‌بیست تنها در خدمت منافع انسان است از رنسانس که مرکز توجه را از خدا و امر ماورایی به انسان و امور تحت کنترل گرداند، آغاز شد. براساس این نگرش، هیچ حقیقی برای طبیعت به خودی خود در نظر گرفته نمی‌شود و به راحتی و بدون نگرانی می‌شود برای رفاه انسان نایبودش کرد. انسان محوری، مفهومی عمدۀ در اخلاق محیط زیستی و فلسفه‌ی زیست محیط است که در آن‌ها دیدگاه انسان‌محور، ریشه‌ی عمدۀ مشکلات ایجادشده به علت تعامل نامناسب بشر با محیط زیست انگاشته می‌شود [۱].

واژه‌ی ساختگی و ذهنی پادارمان شهر در مقابل آرمان شهر یا مدنیه‌ی فاضله، که یک حقیقت آرمانی دست نیافتنی است، به مدنیه‌ی فاسد، مدنیه‌ی ضاله، دش شهر یا ویران شهر، یک جامعه‌ی سکونت گاه خیالی با برتری ویژگی‌های منفی که زندگی در آن دلخواه هیچ انسانی نیست. این جوامع معمولاً زمانی از یک جامعه را نشان می‌دهند که به نابودی و هرج و مر جریان داشته است. این جوامع در زمان‌هایی بد و شوم ترسیم می‌شوند که می‌توان آن را دوره‌ی بدزمانگی یا دُزگاهی نامید. ترسیم یک جامعه‌ی پادارمان و بدزمانه توسط نویسنده‌گان آینده‌گرا معمولاً به منظور هشدار به مردم در مورد ادامه یا افزایش چیرگی برخی مضطربات اجتماعی صورت می‌گیرد. [۷, ۱].

مدل این پژوهش کیفی بوده و تحلیل آن حاصل یافته‌هایی است که با توجه به ماده‌ی پژوهش یعنی ادبیات دش شهری به صورت استقرایی از آرای ادبی نویسنده‌گان فاخر به عنوان اجزای اطلاعات موجود برای بازآموزی یا رسیدن به

سه قرن اخیر هجده، نوزده و بیست نیز سرشار از تلمیحات و گمانه‌زنی‌های همراه با پیش‌بینی‌های گاه‌آغاز دقيق به قصد آگاه ساختن بشر از پیامدهای نگاه آرمان‌گرایانه‌ی تک بعدی فن‌آوری‌محور بوده است. شرح مختصه‌ی از یافته‌های پژوهش در جدول شماره‌ی یک آورده می‌شود.

یافته‌ها

همز مان با پیشرفت‌های مادی بشر مرتبط با انقلاب‌های صنعتی و بروز نگرانی‌ها و مخالفت‌ها برای اشاره به جبران یا پیامدهای این تحول‌ها، دنیای ادبیات مدرن یعنی

جدول شماره‌ی یک: وقایع انقلاب‌های صنعتی و تاریخ ادبیات مدرن

| تاریخ | مشخصه | وقایع ادبیاتی رایج | آثار ادبی دش‌شهری | نظریه‌های مرتبط با شهر |
|-------------------------------|--|---|--|--|
| قرن هجده | در اروپا و آمریکا، تبدیل جوامع کشاورزی و روستایی به جوامع صنعتی و شهری، رونق صنعت زساجی و آهن، اختراع ماشین بخار | ادبیات آگوستین، ادبیات اندگلیسی، ادبیات فرانسه، عصر روش-نگری، و لتر، ژان ژاک روسو، ایمانوئل کانت، آدام اسمیت، انقلاب‌های ۱۸۴۸، آغاز سبک رمان‌سیسم از نیمه‌ی دوم با گوته | سفرهای گالیور | پیدایش شهرسازی معاصر در غرب اروپا |
| انقلاب صنعتی نخست (۱۷۵۰-۱۷۹۹) | | | | |
| قرن نوزده | ادامه تا پیش از جنگ جهانی اول، پدیدار شدن صنعت نفت، صنعت فولاد، و صنعت برق، استفاده از نیروی برق برای فرآیند تولید انبوه، اختراق تلفن، چراغ برق، ضبط صوت و موتور احتراق درون‌سوز | پاریس در قرن بیستم، یادداشت‌های زیرزمینی، جمهوری آینده، اینترهاؤس، ستون سزار، ماشین زمان، خواب آلود بیدار می‌شود | اوچ رمان‌سیسم در شعر و ادبیات اندگلیسی دوره‌ی ویکتوریا، چارلز دیکن، انتقال از کلاسیسم به رمان‌سیسم با گوته در آلمان، آغاز دوره‌ی طلایی از داد مارک با سارن کیله‌کیگو، ظهور ناتورالیسم و رئالیسم در اوخر سده، پایان دوره‌ی طلایی اروپا با تنش‌های | سلب مالکیت زمین‌های بزرگ به نفع عموم از مارکس و اندگلس، نظریات هنری جورج، شهر خطی آرتوروسوریا، باغ‌شهر هووارد، |
| انقلاب صنعتی دوم (۱۸۷۰-۱۹۱۴) | | | | |

| | | آغازین جنگ چهانی اول | | |
|----------------------------|---|--|---|--|
| قرن بیست ۱۹۹۹-۲۰۰۰ | طرح شهر صنعتی تونی گارنیه، دکرگونی شهرهای بزرگ اوژن هنار، شهر شعاعی لو کور بوزیه، شهر الکترونیک | پاشنه‌ی آهنین، ماشین از کار می‌ایستد، ما، دنیا قشنگ نو، مزرعه‌ی حیوانات، هزارون‌هصدو هشتاد و چهار، چهارصد و پنجم جاوه‌یک در جهی فارزنهایت، این روزگار محشر، شهریار آینده، میرا، وی مثل وندتا، سرگذشت ندیمه | تقسیم‌بندی به ادبیات نوگرا و پست مدرن، وقوع جنگ‌های جهانی اول و دوم، شکل‌گیری ادبیات عامه در فانتزی و علمی-تخیلی، ادبیات انتقادی، جوایز معتبر ادبی، تحولات سریع ادبی با تغییر دهه | موسوم به انقلاب دیجیتال، تحول در فناوری‌های الکترونیک و مکانیکی آنالوگ به فناوری‌های دیجیتال، ابداع ترا نزیس-تور، رایانه‌ی شخصی، اینترنت و فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات |
| | شهر هوشمند | در موضوع مقاله نیست | و قایع‌نگاری در ادبیات در قرن بیست و یک | کنفرانس داووس، رایانش و هوش مصنوعی، سایبرمن |
| قرن بیست و یک ۲۰۹۹-۲۰۰۰ | | | | انقلاب صنعتی چهارم (۲۰۱۶) |
| | | | | |

همه چیز می‌زنند و یا در سفر به هوئی‌هیم با اسب‌هایی باهوش مواجه می‌شود که بر انسان‌هایی وحشی حکمرانی می‌کنند و یا در سفر به لیلی‌پوت که بر سر موضوعی بی ارزش چون شکستن تخم مرغ از کدام سمت، در حال جنگ با کشور همسایه هستند [10].

- قرن نوزده

در قرن نوزدهم بیش از ده‌ها اثر ماندگار توسط رمان‌نویسان آینده‌نگر اروپایی که تحت اغواگری‌های پیشرفت‌های صنعتی بودند تولید و مورد استقبال خوانندگان مشتاق قرار گرفت: اولین رمان "پاریس در قرن بیستم" است که "زول گابریل ورن" در آن دیدگاهی تیره و تار از تمدن آینده‌ی تحت فناوری که تجارت و فناوری در الویت و موضوعات انسانی بی اهمیت هستند، ایجاد می‌کند [11]. کتاب "یادداشت‌های زیرزمینی" اثر "داستایوفسکی" اولین رمان اگزیستانسیالیستی است که مونولوگی از شرایط تحملی

اولین مواجهه‌ی مستقیم انسان و آرمان شهر از جلد کتاب "تامس مور" در قرن شانزده آغاز می‌شود که کشور جزیره‌ای ایده‌آل را با نقشه‌ای همانند سر یا ذهن انسان با تو صیف نظام سیاسی بی‌عیب و نقص که وجود خارجی ندارد، معرفی می‌کند. وی در متن کتاب نیز به آمال او مانیسم می‌پردازد [9,8]. به تدریج با فراتر رفتن دامنه‌ی اصطلاح آرمان شهر از مباحث سیاسی اجتماعی، دش شهر نیز معرفی می‌شود.

- قرن هجده

اولین مصادق‌های بهیادماندنی از جامعه‌ی دش شهر را "جاناتان سویفت" در "سفرهای گالیور" در اوایل قرن هجدهم نمایش می‌دهد، گالیور طی ماجراهایی سفرهایی به مکان‌های مختلف با ویژگی‌های به تصویر کشیده‌ی پادآرمانی می‌کند. در این سفرها از جمله در سفر به لاپوتا با مردمانی علمزده مواجه می‌شود که در تلاش برای اکتشاف‌های علمی دست به نابودی

رمانی سیاسی و عاشقانه است که به شرح وقایع آخرالزمانی می‌پردازد. مردی که از یک محیط روس‌تایی به قلب یک الیگارشی سرمایه‌داری بی‌رحم آمده و فساد و نابودی آن را از نزدیک می‌بیند. پیش‌بینی او توسعه‌ی سریع توطئه‌ای عظیم علیه بشریت توسط دو قاره است که اگر سرنگون نشود، تشنج‌های وحشتناک اجتماعی، نابودی تمدن و یا ایجاد استبداد مطلق ایجاد می‌کند [15]. "ماشین زمان" از "هربرت جورج ولز" نیز منعکس کننده‌ی دیدگاه‌های سیاسی سوسيالیستی و عصبانیت وی از روابط عصر صنعتی معاصر و انحطاط‌های اجتماعی است. سفر با وسیله‌ای مکانیکی به آینده‌ای نامعلوم و مشاهده‌ی این که بشریت به دو دسته‌ی اشرف و کارگران تقسیم شده و طبقه‌ی کارگر در رنج و امیدی به اصلاح این ناهمانگی منتشر شده از سمت جریان‌های تجاری و صنعتی ندارد [16]. در اثر دیگر ولز با نام "خواب آلود بیدار می‌شود" نیز دش‌شهری با زندگانی وحشتناک تو صیف می‌شود. مردی پس از دویست سال در لندنی دگرگون با ثروتی بسیار از خواب بیدار شده و متوجه شورش و اختلافات طبقات پایین با حاکمان اشرافی می‌شود. کارگران کارخانه‌ها که مزد روزانه برای غذای شب می‌گیرند، عدم

سیاسی با پررنگ‌تر شدن نقش آمریکا ادامه دادند. "پا شنه آهنین" اندیشه‌های سوسيالیستی و اجتماعی "جک لندن" است که جامعه‌ی خیالی آینده‌ی را آمریکا را تصور می‌کند و در آن گروه‌های سلطه‌گر مالی به کنترل تمام امور جامعه و جهان می‌پردازند و برای تأمین سلطه‌ی خود از جنگ و کشتار و جنایت روی‌گردان نیستند [18].

در "ماشین از کار می‌ایستد" اثر "ای ام فورستر"، بشریت، منزوی و منفرد در اتفاق‌هایی استاندارد در زیرزمین زندگی می‌کند و برای تأمین نیازهای جسمی و معنوی به یک ماشین غول پیکر با فناوری‌های پیام فوری و اینترنت، متک است. سفر مجاز اما غیرقابل استفاده و بندرت لازم است زیرا

زیستن در فضای سنگین زیرزمینی را به تصویر کشید [12]. کتاب "جمهوری آینده" توسط نویسنده‌ی آمریکایی "آنا باومن داد" اولین کتاب مهم دش‌شهری آمریکایی است که تصویری از نیویورک آینده به عنوان جامعه‌ای منطبق با فناوری، اراده می‌دهد. سکونت در خانه‌های هم‌شکل، تساوی زنان و مردان، کار کم دو ساعت در روز، ولی زندگی خسته‌کننده و خالی از روح، ممنوعیت سفر و اعمال قانون متواسطها در همه چیز، تبعید دانشمندان، نویسندهان و هنرمندان با استعداد بیشتر نسبت به حد متوسط، نبود عشق رمانیک، استفاده از قرص‌های دارویی به جای مصرف غذا، آسانسورهای اتوماتیک و سایل خواب راحت، پیش‌بینی و بیان شده فناوری می‌تواند به جای بهتر کردن شرایط، وضعیت را بدتر کند. در نهایت وقتی همه‌چیز نابود می‌شود جمهوری آینده شروع به شکل‌گیری می‌کند [13]. یکی از نشانه‌های دیگر دش‌شهری توسط "والتر بسانت" در رمان "اینر هاووس" یک تخیل دش‌شهری درباره جامعه‌ای در چند قرن آینده است که تحت کنترل گروه نخبه‌ای از دانشمندانی که اکسیر جاودانگی را کشف کرده‌اند، به مرحله‌ی یکنواختی بی‌ثمری رسیده و یک گروه شورشی می‌خواهد شرایط مهیج زندگی قرن نوزدهم را بازگرداند [14]. "ستون سزار" از "ایگناسیوس دانلی" نیز

امنیت شغلی، وفور بیماری‌های صنعتی، کارگرانی با یونیفرم‌های رنگی متناسب با پیشه، حذف واحد خانواده، حضور موسسات عظیم مراقبت از فرزندان، سلطه‌ی ماشین‌های جایی در ایجاد اخبار و شادی‌های نامشخص در زندگی و کشتن بیماران امری طبیعی تلقی می‌شود [17].

- قرن بیست

از آغاز قرن بیستم برخی از کاربردهای تکنولوژی برای برتری جویی و از بین بدن انسان‌ها آشکار گشت و بسیاری از دانشمندان و محققین به جنبش‌های دوست‌دار بشری و تعامل انسان با فناوری پیوستند. همزمان ادبیات دش‌شهری مسیر قرن قبلی را با ورود عمیق‌تر به مباحث

محرومیت و رنج تا کمترین سطح کاهش یافته، لذت‌جویی و روابط جنسی تشویق می‌شود و کاهش روابط جنسی ضدارزش و یک رفتار ضداجتماعی شمرده می‌شود. افراد با مصرف داروی مخدوشی همواره حس لذت را به خود بازمی‌گردانند هاکسلی بیست و شش سال بعد مدعی شد که تمدن بشری با سرعتی بسیار بیشتر از پیش‌بینی‌های او در حال حرکت به سمت این دنیاست. [21].

"مزرعه‌ی حیوانات" اثر "جرج ارول" درباره‌ی گروهی از جانوران اهلی است که در اقدامی آرمان‌گرایانه و انقلابی، صاحب مزرعه را از مزرعه‌اش فراری می‌دهند تا خود اداره‌ی مزرعه را به دست گرفته و «برابری» و «رفاه» را در جامعه‌ی خود برقرار سازند. بسیاری از ویژگی‌های سیاسی و اجتماعی دش‌شهری چون استبداد طبقه‌ی حاکم و دیکتاتوری در انقلاب حیوانات مزرعه که نماد انقلاب کارگری و سرنوشت آن بر خذ نظام سرمایه‌داری است، وجود دارد [22].

"هزارون‌هصدو‌هشتادوچهار" اثر دیگر "جرج ارول" نیز بیانیه‌ای سیاسی در رد نظام‌های تمامیت‌خواه یا توتالیتر، از پیامدهای دش‌شهری است. آینده‌ی جامعه‌ای که در آن خصوصیاتی همچون تفرقه نسبت به دشمن و علاقه‌ی شدید نسبت به ناظر کبیر یا رهبر حزب با شخصیت دیکتاتوری فرهمند، وجود دارد. در جامعه‌ی تصویر شده گناه کاران به راحتی اعدام می‌شوند و آزادی‌های فردی و حریم خصوصی افراد به شدت توسط قوانین حکومتی پایمال می‌شوند، حتی صفحات نمایش در خانه‌ها از شهروندان جا سو سی می‌کنند و شهروندان مجبورند همیشه با چهره‌ای سرشار از خوش‌بینی و لبخند به این صفحات نمایش نگاه کنند تا کوچکترین شک و تصور نادرستی که نشان‌دهنده‌ی هرگونه نارضایتی فرد باشد، برای نمایندگان حکمرانان پشت صفحات نمایش ایجاد نشود، چرا که در غیر این صورت مورد غضب حکمرانان قرار می‌گیرند. [23]

"چهارصد و پنجاه‌ویک درجه‌ی فارنهایت" اثر "ری بردبُری" به بحث ساز سور حکومتی و کتاب سوزان می‌پردازد،

ارتباطات و انجام فعالیت‌ها و اشتراک‌گذاری ایده‌ها و انتقال دانش از طریق دستگاه‌هایی با قابلیت پیامرسانی و کنفرانس ویدیویی فوری انجام می‌شود. سرانجام، خرابی دستگاه، تمدن را با خود فرو می‌برد. ولی قبل از هلاکت، ساکنان می‌فهمند که بشریت و پیوند آن با دنیای طبیعی همان چیزی است که واقعاً مهم است و این به دست افراد در سطح می‌رسد که هنوز هم برای بازسازی نسل بشر و جلوگیری از تکرار اشتباہ در حال ساخت دستگاه هستند [19].

"ما" اثر "یوگنی زامیاتین" نیز در آینده اتفاق می‌افتد. محل زندگی افراد برای نظارت و جاسوسی راحت‌تر پلیس مخفی، از شیشه ساخته شده و شبیه زندانی بر اساس طرح "جرمی بنتم" است. سیستم دولتی متاثر از مدل "فردیک وینسلو تیلور" است تا بالاترین میزان بهره‌وری تولیدی را داشته باشد. به هر فرد، تنها شماره‌ای اختصاص داده شده و مردم در صفوف منظم و لباس متحداً‌شکل دارند. جامعه دقیقاً بر اساس منطق و استدلال، به عنوان محمول برای قوانین یا ساختار جامعه، حرکت می‌کند. بر این اساس، رفتار فردی هم بر اساس منطق و فرمول‌ها و معادلات ایجاد شده توسط دولت، تنظیم می‌شود. موشک‌های فضایی‌پما، جراحی مغز و مو سیقی الکترونیک، پلیس مخفی، پرده‌ی آهنین، انتخابات یکپارچه، اردوگاه‌های کار اجباری و اتاق‌های گاز نیز پیش‌بینی شده‌اند [20].

در "دنیای قشنگ نو" اثر "آلدوس هاکسلی"، دنیابی دو چهره وجود دارد. مهندسی ژنتیک، خانواده و تولید مثل را از بین برده و به آفرینش انسان‌ها با ویژگی‌های از پیش تعیین شده با تزریق داروهای ایجاد حس خو شبختی می‌پردازد. نظام اخلاقی جامعه با تشکیل حکومت جهانی، جنگ، فقر، هنر، دانش، فرهنگ، فلسفه، مذهب و زبان‌ها را ریشه کن کرده، فقط دانش روان‌شناسی با هدف کاستن از رنج‌های غیرضروری اعتلا یافته تقدیس فقط در هنری فورداً است. انسان‌ها شاد و سالم هستند و زندگی مرفه و مجھزی دارند و صلح و دوستی همه جا را فراگرفته، نیازهای انسان‌ها به سرعت برطرف و

کوچک‌ترین استفاده از دستگاه، حکم اعدام را در نظر گرفته‌اند خود کسانی هستند که از دستگاه به‌طور پنهانی استفاده می‌کنند [26].

"میرا" اثر "کریستوفر فرانک" پادآرمان شهری سوررئالیستی است که افرادی تک و توک در آن سعی بر مقاومت دارند. در جامعه، ارزش‌ها، خذارزش شده‌اند. همه باید به هم لبخند بزنند و اگر کسی از این کار طفه ببرد او را جراحی کرده و نقابی بر چهره‌اش می‌گذارند که قابل برداشتن نیست و بعد از مدتی جذب صورتش شده و به همان حال می‌ماند. در این جامعه زوجیت معنا ندارد و همه به صورت گروهی به تفریح می‌روند. جامعه بر فرد مقدم است و حقوق دیگر انسان‌ها محترم‌تر و سیستم حاکم توتالیتار است. جغرافیای شهر نیز یک دشت بیکران است که سراسر آن با قیر پوشانده شده و روزهایی که هوا گرم است ابری سیاهی سطح آن را می‌پوشاند. خانه‌های داستان تماماً دیوارهای شیشه‌ای دارند و سرتاسر شهر با چراغ‌هایی روشن شده است چرا که بدی در تاریکی خفته است [27].

در "وی مثل وندا" اثر "آلن مور" ابرمردی انقلابی با ماسک "گای فاوکس" علیه حاکمیت مستبد فاسدی قیام می‌کند که در تلاش است برای تسلط بر عوام از مفاهیم مذهبی مشابه قرون و سطی استفاده کند. وی به تبلیغ سقوط دولت فاشیستی و ترغیب مردم به ترک فاشیسم می‌کند. پس از یک جنگ هسته‌ای بی‌شتر مناطق جهان ویران شده است. حزب سیاسی سوپرماتیست سفید، نئو فاشیست، کریستوفاشیست، مخالفان همجنوسگرایی و سازمان نورسفایر مخالفان خود را در اردوگاه‌های کار اجباری نابود کرده و اکنون کشور را به عنوان یک کشور پلیسی اداره می‌کنند [28].

"سرگذشت ندیمه" اثر "مارگارت اتوود" دش‌شهری است که پس از ترور رئیس جمهور و همه‌ی اعضای کنگره تو سط م سیحیان بنیادگرا و اعلام و ضعیت فوق العاده، انقلابی در کشور رخ می‌دهد، قانون اساسی لغو شده و حکومت تمامیت‌خواه م سیحی شکیل می‌شود. در این حکومت جدید

در آینده‌ای که خواندن یا داشتن کتاب عامل اصلی این انحراف و جنایتی بزرگ محسوب می‌شود. قرص‌های شادی‌بخش و داروهای مسکن و خواب‌آور که نسیان‌آور نیز هستند با صفحه‌های بزرگ و یدیویی بر دیوارهای منازل هرگونه دغدغه‌ای را برطرف می‌کنند. آزاداندیشی ممنوع و خطرناک است زیرا تعادل جامعه را مختل و اشخاص را ضداجماع بار می‌آورد. آتش‌نشانی از مهمترین نهادهای دولتی است چرا که مسئول بازیابی و سوزاندن کتاب‌های باقی‌مانده و قتل صاحبان آن بر عهده‌ی وی است [24].

در "این روز گار محشر" اثر "آیرا لوین" با کمک هم‌سان‌سازی و داروهای آرام‌بخش جامعه‌ای آرام و یک‌دست ساخته شده است. انسان‌ها همه در آرامش و آسایش در کنار هم زندگی می‌کنند. از تفاوت تا جای ممکن دوری شده است. چشم‌ها همه یکرنگ هستند، برای هر جنس یک نام چهار حرفی بیشتر وجود ندارد. دنیا را رایانه‌ای به نام یونی‌کامپ اداره می‌کند و همه‌ی انسان‌ها با برنامه‌ریزی این رایانه زندگی می‌کنند. همه دست‌بندی دارند که تنها یک بار در سال در روز همیستگی آن را باز می‌کنند. همه جا اسکنرهایی وجود دارد که با استفاده از این دست‌بندها جابجایی و ورود و خروج انسان‌ها را کنترل و ثبت می‌کنند. برای رفتن به هر جایی نیاز به اجازه گرفتن از پویشگر هست. درها تنها با پویشگر باز می‌شوند. ذهن انسان‌ها با استفاده از فرایندی به نام درمان‌کاری، آرام نگه داشته می‌شود. هر ماه، هر کس دارویی تزریقی دریافت می‌کند که ذهن و سوخت و ساز بدن را کنترل کرده و در حالت عادی نگاه می‌دارد. عمر نهایی انسان‌ها ۶۲ سال است [25]. "شهریار آینده" نام جلد اول سه‌گانه‌ای "جان کریستوفر" در زمانی می‌گذرد که زمین صنعتی بر اثر اتفاقی مبهم از بین رفته و همه‌ی انسان‌ها به زندگی قرون وسطی بازگشته‌اند. در این میان افرادی از ساده‌لوحی انسان‌ها استفاده کرده و دلیل این نابودی را استفاده از ما شین نشان می‌دهند. حتی به زبان آوردن این کلام ممنوع می‌شود و ارواحی ناشناخته بر انسان‌ها حکومت می‌کنند. پیش‌بین‌ها که برای

"بچه‌های بشر" اثر "جیمز پی دی" بر تایج حاصل از فناوری در ناباروری جمعی متمرکز است. نظامی پادشاهی که به طور مدام خالی از جمعیت می‌شود و تعدادی از افراد که آخرین متولذین زمین هستند خوی‌های خشن، متکبرانه و استبدادی پیدا می‌کنند. شهروندان سالخورده و ناتوان به یک بار تبدیل شده‌اند. مردان موظف به آزمایش‌های سالیانه برای حفظ اسپرمهای باقی‌مانده و زنان در موسسات پورنوگرافی آموزش می‌بینند. شهروندان به‌دلیل انفراض بشر موظف به دانستن دامپروری هستند چرا که نگهداری از حیوان‌ها برای جایگزین کردن نوزادان، مهم است، به آن‌ها لباس پوشانده و برایشان جشن ازدواج می‌گیرند [30].

آزادی‌های فردی اکثر شهروندان پایمال می‌شود و همه‌ی ادیان به جز دین رسمی کشور، ازدواج مجدد، طلاق، سقط جنین، هم‌جنس‌گرایی غیر قانونی اعلام می‌شود. متخل فان مذهبی و سیاسی یا با طناب دار اعدام یا به مناطق سمی خطروناک که کولونی نامیده می‌شوند فرستاده شده و به دیوار آویخته می‌شوند تا مایه‌ی عبرت بقیه باشند. بیشتر مردم بابت فجایع عقیم هستند. بعضی نواحی کشور غیرقابل سکونت و به حواله‌ی در نیروگاه‌های هسته‌ای و پایگاه‌های دفع مواد سمی مرتبط است. زنان بارور که ازدواج نکرده‌اند به عنوان «ندیمه» در اختیار خانواده‌های تراز اول قرار می‌گیرند تا شاید برای آن‌ها بچه‌ای بیاورند. زنان مجرد عقیم تبعید می‌شوند [29].

جدول شماره‌ی دو : مرور ویژگی‌های دش‌شهری در آثار ادبیات مدرن

| قرن | سال | عنوان اثر | نویسنده | ویژگی‌های دش‌شهری |
|--------|------|--------------------------------|---------------------|---|
| قرن ۱۸ | ۱۷۲۶ | سفرهای گالیور | جاناتان سویفت | علم‌زدگی، ویران‌گری به بهانه نهی اکتشاف علمی، حکومت اسبهای باهوش بر انسان‌های وحشی، نزاع بر سر موارد پوچ و بی‌اهمیت |
| | | Gulliver's Travels | Jonathan Swift | تیره و تاریکی تمدن تحت فناوری، اولویت تجارت و فناوری نسبت به موضوعات انسانی |
| قرن ۱۹ | ۱۸۶۳ | پاریس در قرن بیستم | ژول ورن | فضای زیرزمینی، نادرستی عقلانیت ایده آل، جنبه‌ی فاسد، تاریک و غیر منطقی بشریت، خشمگینی از دیوار طبیعت |
| | | Paris in the Twentieth Century | Jules Gabriel Verne | داداشت‌های زیرزمینی |
| قرن ۱۹ | ۱۸۶۴ | یادداشت‌های زیرزمینی | دانستایوفسکی | Fyodor Dostoevsky |
| | | Notes from Underground | | آنایزیک، انتقام‌گیری از انسان‌ها، ایندیمه |
| قرن ۱۹ | ۱۸۸۷ | جمهوری آینده | آنا باومن داد | جامعه‌ی منطبق با فناوری، خانه‌های یکسان، برابری زن و مرد، کار کم، زندگی خسته‌کننده و خالی از روح، ممنوعیت سفر، اعمال قانون متوسط‌ها، تبعید دانشمندان، نویسنده‌گان و هنرمندان با استعداد، عدم عشق رمانیک، استفاده از قرص‌های دارویی به جای مصرف غذا، آسان سورهای اتوماتیک و سایل خواب راحت |
| | | The Republic of the Future | Anna Bowman Dodd | |

| | | | | |
|---|-----------------------|------------------------|------|-----------|
| کشف اکسیر جاودانگی و رسیدن به مرحله‌ی یکنواختی بی‌ثمر، تلاش برای احیای زندگی قرن نوزدهم | والتر بسانت | خانه‌ی درونی | ۱۸۸۷ | |
| | Walter Besant | The Inner House | | |
| فساد و نابودی انسان‌ها، توطئه‌های تسلط بر جهان، تشنج‌های وحشتناک اجتماعی، نابودی تمدن و ایجاد استبداد مطلق | ایگناسیوس دانلی | ستون سزار | ۱۸۹۰ | |
| | Ignatius L. Donnelly | Caesar's Column | | |
| روابط ناسالم عصر صنعتی و انحطاط‌های اجتماعی، دسته‌بندی بشریت به اشرف و کارگران، رنج مادام‌العمر طبقه‌ی کارگر، ناهمانگی رواج یافته توسط جریان‌های تجاری و صنعتی | هربرت جورج ولز | ماشین زمان | ۱۸۹۵ | |
| | Herbert George Wells | The Time Machine | | |
| اختلاف طبقات پایین و بالا، شورش کارگران، مزد روزانه برای کارگران برای غذای شب، عدم امنیت شغلی، وفور بیماری‌های صنعتی، یونیفرم‌های رنگی متناوب با پیشه، حذف خانواده، موسسات کودکداری، کشتن بیماران، اخبار و شادی‌های مصنوعی | هربرت جورج ولز | خواب‌آلود بیدار می‌شود | ۱۸۹۹ | |
| | Herbert George Wells | The Sleeper Awakes | | |
| قدرت نظام سرمایه‌داری، کنترل تمام امور جامعه و جهان توسط گروه‌های سلطه‌گر مالی، جنگ و کشتار و جنایت، | جک لندن | پاشنه‌ی آهنین | ۱۹۰۷ | |
| | Jack London | The Iron Heel | | |
| زنگی زیرزمینی، متکی به ماشین، اتاق‌های منفرد، عدم نیاز به سفر، کارهای مجازی، ارتباطات ویدئویی، اینترنتی و پیامی، انفصال بشر از دنیای طبیعی | ای ام فورستر | ماشین از کار می‌ایستد | ۱۹۰۹ | قرن ۲۰ |
| | Edward Morgan Forster | The Machine Stops | | |
| خانه‌های شیشه‌ای، نظارت و جاسوسی پلیس مخفی، اسه‌فاده از افراد به عنوان کارگران زندانی و منظم دولت، استفاده از شماره برای هر شخص به جای نام و نام خانوادگی، جامعه‌ای منطقی و قانونی بر اساس تنظيمات دولت، موشک‌های فضایی، جراحی مغز، موسیقی الکترونیک، پرده‌ی آهنین، انتخابات یکپارچه، اردوگاه‌های کار اجباری و اتاق‌های گاز | یوگنی زامیاتین | ما | ۱۹۲۰ | |
| | Yevgeny Zamyatin | We | | |
| آفرینش انسان‌ها با مهندسی ژنتیک، حذف جنگ، حذف فقر، حذف تولید مثل، حذف خانواده، انسان‌های شاد و سالم و دارای حس خوشبختی و زندگی مرفه و | آلدوس هاکسلی | دنیای قشنگ نو | ۱۹۳۲ | |
| | Aldous Huxley | Brave New World | | |

| | | | |
|--|-------------------------------------|---|------|
| مجهز در سایه‌ی داروهای ژنتیکی و روان‌شناسنامه برای کاهش رنج، همه‌گیری صلح و دوستی، حذف هنر، حذف مذهب، حذف فلسفه، حذف دانش، حذف فرهنگ، رواج روابط جنسی | | | |
| پاک سازی خشونت‌آمیز افراد، استبداد، دیکتاتوری، نظام سرمایه‌داری، عدم برابری، عدم رفاه | جرج ارول George Orwell | مزرعه‌ی حیوانات Animal Farm | ۱۹۴۵ |
| نظام‌های توتالیتاری، تنفس نسبت به دشمن، علاقه‌ی شدید نسبت به ناظر کبیر، رهبری حزب توسط دیکتاتوری فرهمند، اعدام گناه‌کاران، عدم برخورداری از آزادی‌های فردی و حریم خصوصی، جا سو سی تو سط صفحات نمایش، اظهار نارضایتی و شک و تصور نادرست مجازات دارد، استفاده از تله اسکرین برای کنترل افراد | جرج ارول George Orwell | هزارونه‌صدو هشتادچهار Nineteen Eighty-Four | ۱۹۴۹ |
| سانسور حکومتی و کتاب‌سوزان، جنایت بودن داشتن و خواندن کتاب به دلیل عامل انحراف، شهروندان مجھول‌الهویه و نا بالغ، قرص‌های شادی‌بخش و داروهای مسکن و خواب‌آور و نسیان‌آور، ممنوعیت آزاداندیشی | ری بردبی Ray Bradbury | چهارصد پنجماهویک درجه‌ی فارنهایت Fahrenheit 451 | ۱۹۵۳ |
| جامعه‌ای آرام و یکدست با همسان سازی و داروهای آرام‌بخش کنترل کننده، آرامش و آسایش و زندگی در کنار هم، عدم تفاوت‌ها، متکی بر برنامه‌ریزی ماشین، دست‌بندهای کنترلی، نفوذ بر ذهن انسان‌ها، تعیین عدد نهایی عمر | ایرا لوین Ira Levin | این روزگار محشر This Perfect Day | ۱۹۷۰ |
| از بین رفتن زمین صنعتی، بازگشت به زندگی قرون وسطی، عدم استفاده از دستگاه و منابع بودن بردن نام آن، استفاده ناظران پشت پرده از دستگاه | جان کریستوفر John Christopher | شهریار آینده The Prince in Waiting | ۱۹۷۰ |
| تبديل خدازدگش به ارزش، لبخند های اجباری، نقاب‌های راضی و خندان دائمی جراحی شده بر صورت افراد، عدم وجود زوج، مقدم بودن جامعه بر فرد، نظام توتالیتاری، اجبار بر ظاهر راضی و خشنود، خانه‌هایی با دیوارهای شیشه‌ای | کریستوفر فرانک Christopher Frank | میرا Mortelle | ۱۹۷۲ |
| | مارگارت انوود | سرگذشت ندیمه | ۱۹۸۵ |

| | | | |
|--|---------------------------|------------------------------------|------|
| انقلاب مسیحیان بنیادگر، اتمام دموکراسی و تشکیل حکومت توپالیتر مسیحی، حذف آزادی‌های فردی، حذف ادیان بجز دین رسمی کشور، ممنوعیت ازدواج مجدد، ممنوعیت طلاق، ممنوعیت سقط جنین، ممنوعیت هم‌جنس‌گرایی، اعدام مخالفان مذهبی به بهانه‌ی عبرت، عقیم شدن افراد به دلایل زیست‌محیطی دفع مواد سمی و هسته‌ای، تبعید زنان مجرد، استفاده از زنان بارور به عنوان ندیمه | Margaret Atwood | The Handmaid's Tale | |
| استفاده از مفاهیم مذهبی برای تسلط بر عوام، جنگ هسته‌ای، ویرانی، اردوگاه‌های کار اجباری، کشور پلیسی | آلن مور Alan Moore | وی مثل وندتا V for Vendetta | ۱۹۸۹ |
| نا باروری جمعی، کاهش مداوم جمعیت، خوی‌های خشن، متکبرانه و استبدادی، حذف شهر و ندان سالخورد و ناتوان، وظیفه‌ی مردان برای حفظ اسپرم‌های باقی‌مانده، آموزش زنان در موسسات پورنوگرافی، نگهداری از حیوانات خانگی | جیمز پی دی P. D. James | بچه‌های بشر The Children of Men | ۱۹۹۲ |

لازم به ذکر است که برای درک عصر حاضر و شناخت و پیش‌بینی طراحی آینده‌ی شهرها، بایستی به گذشته نگریست و چارچوب اصلی فرآیند توسعه‌ی آن را کشف و مسائل را در مسیر تحولا شان دنبال کرد، فرانک لوید رایت در پایان کتابش با نام "شهر زنده"، می‌نویسد: "زمان حال یک سایه‌ی در حرکت است که دیروز را از فردا جدا می‌کند" [31]. رویکرد انسان‌گرا در بازآموزی از مفاهیم ضدانسانی دش‌شهری که در واقع نگاهی عبرت‌آموز به ویژگی‌های آن دارد به معنی توجه بیشتر به فاکتورهایی است که ارج و منزلت و ارزش‌های تاریخی، اصیل و فرهنگی انسان در آن رعایت شده باشد تا به همراه پیشرفت‌های تکنولوژیک که امکان ایجاد دش‌شهرها را ممکن می‌سازد، تقویت ابعاد ایدئولوژیک انسان‌گرا بتواند مانع در برابر آن باشد تا به جای دش‌شهر، شهرهایی انسان‌گرا داشته باشیم. توجه به این فاکتورها با لحاظ

بحث

با توجه به این که تعیین الگوهای طراحی در شهرسازی به سادگی معماری نیست و مضمون درهم تنیده و پیچیده با پشتونه‌های سیاسی و اجتماعی آن را هدایت می‌کنند علی‌رغم آن که شهرسازی تلاش می‌کند در مسیری منطقی و عقلانی قرار بگیرد، و با توجه به شرح مسئله در توجیه بحران‌های اخیر و توجه نویسنده‌گان، بخصوص آینده پژوهان یا نویسنده‌گان علمی-تخیلی در ساخت ذهنی پدیده‌ای به نام دش شهر تحت تاثیر انقلاب صنعتی، که امروز شاهد موفقیت این پیش‌گویی‌ها هستیم، مقاله‌ی حاظر می‌کوشد تا با گردآوری و مرور آثار ادبیات دش شهری، آموزه‌های آن را در اختیار طراحان شهری در شناخت و تبیین مسئله‌های مشابه بنماید.

عملی باز سازی شهرها پس از جنگ‌های جهانی در توسعه‌ی نظریات شهرسازی قابل انکار نیست. با این وجود تفکرات ادبیات آرمان‌گرایی و پادآرمان‌گرایی از جمله هنری حورج در شکل‌گیری نظریه‌ی باغ‌شهر هوارد و همچنین شهر خطی آرتورو سوریا و شهر پهند شتی فرانک لوید رایت بی‌تأثیر نبوده است. جدول شماره‌ی یک امکان مقایسه‌ی تطبیقی زمان‌مند و متراff صنعتی و ادبی را فراهم می‌کند. جدول شماره‌ی دو نیز تعدادی از آثار بنام ادبیات دش شهری را در محور زمانی فراهم می‌آورد تا پژوهشگر طراحی بعدی در حوزه‌های اجتماعی و شهر بتواند ویژگی‌های نکوهیده‌ی محتمل از تهاجم تکنولوژیک را شناخته و پیامدهای منفی آن را بازآموزی نموده باشد. این بازآموزی در حوزه‌ی طراحی به معنای ایجاد موانع هشدار در برنامه‌ریزی‌های قبل از طرح است که مقاله، رویکرد انسان‌گرا را به دلیل نادیده انگاشته شدن در مسیر سلطه‌ی تکنولوژی، برآن نهاده است.

تشکر و قدردانی: موردی توسط نویسنده‌گان گزارش نشده است.

تاییدیه‌ی اخلاقی: موردی توسط نویسنده‌گان گزارش نشده است.

تعارض منافع: این مقاله برگرفته از رساله‌ی دکتری معماری در حال تدوین حامد بهکام با عنوان «بازخوانی مولفه‌های انسان‌گرایانه در رایانش معماری» در دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می‌باشد.

سهم نویسنده‌گان: حامد بهکام ۷۰٪، خسرو افضلیان (نویسنده‌ی مسئول) ۱۰٪، بهرام وزیری فراهانی ۱۰٪، محسن طبسی ۱۰٪.

منابع مالی: هزینه‌های مربوط به این پژوهش به عهده‌ی نویسنده‌ی اول بوده است.

ویژگی‌های دش شهری به معنی فراهم آوردن زمینه‌هایی برای عدم امکان ایجاد آن‌ها در برنامه‌ریزی‌های طراحی شهری باید از ورودی‌های زیر بگذرد: فضا، زمان، اقتصاد، قدرت، فرهنگ، نشانه، بیان [1].

مطابق تحلیل‌های موجود در جداول، تمام نمونه‌های بجز "شهریار آینده" به انتقاد از نقش ماشین، صنعت، رایانه و تکنولوژی و یا مفاهیم برآ مده از آن پرداخته‌اند، از قبیل سلطه‌های مالی نظامهای سرمایه‌داری مرتبط با صنعت و نیز برتری‌جویی‌های سیاسی یا حذف آزاداندیشی، تاریخ و فردیت و در نتیجه انتزاعی انسان توسط رادیکالیسم فتاوری در انبوی از تهدیدها و ویرانی‌ها و انسان‌های باقی‌مانده در دش‌شهر که درگیر تشعشعات هسته‌ای، بیماری‌های ویروسی، ویرانی‌ها و بی‌خانمانی هستند، رسیدن دش‌شهرها را گوشزد می‌کند. ویژگی‌هایی که بدون توجه به ابعاد تکنولوژیک انسان‌گرایانه‌ی اصیل و در توجه صرف به ابعاد تکنولوژیک پیشرفت جوامع بوجود آمدۀ‌اند نتیجه‌ای جز حذف انسان با تمامی پیامدهایی که در جدول بالا قابل مشاهده است، نخواهند داشت. "شهریار آینده" نیز شرایط متضادی را ترسیم می‌کند که در اثر اشتباہی مبهم صنعت به کلی از بین رفته و زندگی به روش ماقبل قرون وسطی بازگشته است و در این بین عده‌ای عوام سعی در مقص درانستن ماشین دارند.

نتیجه‌گیری

ادبیات دش شهری پیامدها و چارچوب‌های بحرانی در جوامع سه قرن گذشته را یادآوری کرده و همچنین تاثیرگذار بر آغاز دانش شهرسازی از نیمه‌های قرن نوزده با شروع از انتقادهای ادبی به خصوص تو سط مارکس و انگلیس شدند. نقد نظامهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و حکومتی موضوع اولیه بوده و سپس انتقادهای ماشین-محوری جای آن را می‌گیرد، با شروع انقلاب سوم صنعتی ادبیات داستانی در مسیر تخلیی هم وارد شده و پیش‌بینی‌های قریب‌الوقوع می‌کند. البته فعالیت‌های

منابع

1. Fakouhi N. Urban Anthropology.
2. Tehran: Nashr-e Ney; 2014. [Persian]
3. Thafari M. Architecture and Utopia :Design and Capitalist Development. Cambridge: MIT Press; 1976.
4. Picon A. Digital Culture in Architecture: An Introduction for the Design Professions. Tehran: Parham Nagsh; 2010. [Persian]
5. Banham R. Theory and Design in the First Machine Age. Cambridge: MIT Press; 1980.
6. Madhusudana P N. Utopian and Dystopian Literature: a comparative study. IJCRT. 2018;6(4):88-95.
7. Barton J, Rowland Ch. Apocalyptic in History and Tradition. UK: Bloomsbury; 2002.
8. Ashoori D. An Encyclopaedia of Politics. Tehran: Morvarid; 1999.
9. Kristeller P. Thomas more as a renaissance humanist. Moreana; Angers. 1980;17(65/66):5-22.
10. Kautsky K. Thomas More and his Utopia. US: Forgotten Books; 1888.
11. Swift J. Gulliver's travels. New York: sterling; 2006.
12. Verne J. Paris in the Twentieth Century. New York: Ballantine Books; 1997.
13. Dostoevsky F. Notes from Underground. Russia: Epoch;1864.
14. Bowman Dodd A. The Republic of the Future. London: Cassell; 1887.
15. Besant W. The Inner House. US: Forgotten Books; 2018.
16. Donnelly I. Caesar's Column. US: Shulte; 1890.
17. Wells H G. The Time Machine. UK: Heinemann;1895.
18. Wells H G. The Sleeper Awakes. New York: Harper;1899.
19. London J. The Iron Heel. United States: Macmillan Inc; 1907.
20. Forster E M. The Machine Stops. UK: Charles Granville; 1909.
21. Zamyatin Y. We. New York: Avon; 1924.
22. Huxley A. Brave New World. London: Chatto & Windus; 1932.
23. Orwell G. Animal Farm. London: Harvill Secker; 1945.
24. Orwell G. Nineteen Eighty-Four. London: Harvill Secker; 1949.
25. Bradbury R. Fahrenheit 451. New York: Ballantine Books; 1953.
26. Levin I. This Perfect Day. New York: Random House; 1970.
27. Christopher J. The Prince in Waiting. United States: Macmillan ;1970.
28. frank CH. Mortelle. Paris: Seuil; 1972.
29. Moore A. V for Vendetta. US: Vertigo; 1982.
30. Atwood M. The Handmaid's Tale. Canada: McClelland & Stewart; 1985.
31. James P D. The Children of Men. London: Faber and Faber; 1992.
32. Ostrowski W. Contemporary Town Planning. US: International Federation for Housing and Planning; 1973.

